

Teknikdag i Mellansverige

av Kajsa Gustafsson Åman

Kajsa Gustafsson Åman är bibliotekarie vid Linköpings Universitetsbibliotek och är ordförande i SFIS Mellansverige samt ledamot av SFIS styrelse. Hon arbetar som kontaktbibliotekarie och möter många studenter vid undervisning i informationssökning.

Varje höst anordnar SFIS Mellansverige en teknikdag. Teknikdagen år 2007 var den tredje och deltagarantalet var högre än tidigare år. Nästan 50 personer bänkade sig i Norrköping Science Park för att höra nyheter från framtiden.

Temat för dagen var användbarhet. Först ut var Birgitta Hellman Magnusson från Länsbibliotek Östergötland. Hon presenterade det numera avslutade projekt Limit¹. I projektet filmade man ett antal användare när de sökte efter givna uppgifter på bibliotekens hemsidor. Birgitta Hellman Magnusson visade också ett antal filmer där användarna frustrerat sökte lösningar. Projektet var riktat mot folkbibliotek, men lärdomarna kan tillämpas på alla sorts biblioteks hemsidor. Else Nygren, universitetslektor vid institutionen för informationsvetenskap vid Uppsala universitet, gjorde en vetenskaplig studie av materialet, som utmynnade i rapporten "Utformning av användargränssnitt".² Slutsatser var att användare inte fungerar som bibliotekarier och tekniker tänker sig att de ska göra liksom att det finns ett stort antal praktiska lösningar på sökbarhetsproblemen.

Harriet Aagaard från Stockholms stadsbibliotek presenterade tankarna bakom Biblioteket.se och hur bibliotekskatalogen är tänkt att fungera. Harriet beskrev tiden under, före och efter och den ständiga förnyelsen i projektet. Katalogerna ska vara byggda för användarna och vara intuitiva. Man ska omedelbart förstå var man ska klicka! Som det nu är, är katalogerna gjorda för bibliotekarier, som i många fall fortfarande ser de gamla kortkatalogerna som mall. Harriet Aagaard menade att katalogiseringsreglerna läser systemet för både användare och bibliotekarier på ett olyckligt sätt.

EBSCO presenterade Library press display som innebär ett nytt sätt att läsa dagstidningar från stora delar av världen. Anna Lundén från EBSCO berättade bland annat att hon kunde läsa DN tidigare där än från brevlådeleveransen hemma.

EBSCO presenterade Library press display som innebär ett nytt sätt att läsa dagstidningar från stora delar av världen. Anna Lundén från EBSCO berättade bland annat att hon kunde läsa DN tidigare där än från brevlådeleveransen hemma.

Nya Libris tuffar vidare

Kristin Olofsson, projektledare för Nya Libris, berättade om deras arbetssätt. Det är första gången KB arbetar med att bjuda in användare i utvecklingsprocessen. Nya Libris har bland annat använt sig av en blogg där man kunnat diskutera frågor. Bland det viktigaste, menade Kristin Olofsson, var att först fråga sig om man var beredd att ta till sig andras synpunkter. *Vill vi verkligen ändra? Dom fattar ju inte hur det måste fungera.* Men, menade hon, man måste också våga fråga sig: *Måste det verkligen fungera så?*

Nya Libris har arbetat med intervjuer, fokusgrupper, workshops, prototyper och enkäter. Man har också använt sig av utvärderingar, bl.a. expertutvärdering. Enkäter har gått upp

på webben med överraskande stort och brett gensvar. Användarna vill kunna uttrycka sig på ett naturligt språk och få ledtrådar att gå vidare på. Ingen vill söka utan att få tag på det sökta i fulltext! Andra önskemål från användarna är berikning, baksidestexter och bilder, att kunna göra saker med sina referenser samt att få vidare ledtrådar. Kristina Olofsson berättade också att Nya Libris när den släpps inte är en statisk färdig produkt utan att utvecklingsarbetet fortgår. Nya Libris tuffar vidare och blir ännu nyare.

Varför vill inte forskarna lägga ut sina artiklar i Open Access? Den frågan ställde Anneli Åström. Hon och Ebba Ruhe skrev våren 2006 en magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Lunds universitet på det temat och intervjuade bl.a. forskare inom biomedicin vid Lunds universitet.³ Uppsatsen fick Collijnpriset. Intervjusvaren var både sorgliga och glädjande. Forskarna hade låg medvetenhet kring Open Access men var positiva till grundtanken när de fick reda på den. De hade följaktligen också låg kännedom om den Open Accesspolicy som Lunds universitet tog i november 2005. Tyvärr är publiceringen i högrankade tidskrifter mycket viktigt för meriteringen i forskarvärlden, och att släppa det systemet känns som oerhört svårt. Finansieringen av Open Access var ett annat bekymmer. Forskarna såg det som svårt att betala för sin publicering, och för vilka pengar?

Teknik för barn

Dagen avslutades med Chalmersforskaren Eva Eriksson, som berättade om interaktiva designidéer som hon utvecklat tillsammans med studenter vid Interaction Design Collegium, IDC.⁴ Vi fick följa med på en tur till Storysurfer, som är designad för barn, där de genom att gå på ett antal ämnesord väljer ut böcker. En enkel teknik, ett sonderklippat tangentbord försett med längre sladdar bara, men ett annat tänk, sade Eva Eriksson. Barn

har svårt att ta sig fram i våra hierarkiska system och letar inte böcker som bibliotekarierna tänker sig. En annan produkt som hon presenterade var Bibphone, som innebär att någon talar in något om en bok och någon annan lyssnar och i sin tur kan berätta något. Många barn lekte med detta, men man kan också tänka sig skattjakt eller att överföra idén till bluetoothlösningar för mobiltelefoner. Under den senaste kursen hade man bl.a. tagit fram matchmakingredskap, som lyser när man passerar någon på biblioteket med samma läsintressen, och en leksakshund som blev ledsen om man inte lånade böcker.

Teknikdagen är ett sätt att ta pulsen på Bibliotekssverige. I år blåste vinden åt användarnas håll. För att lyckas med våra verktyg, som vi lägger ner mycket resurser på, måste vi se hur de används. Bibliotekarier måste lära sig att lyssna på användarna och komma ut ur sina lådor av förutfattade meningar. Många redskap för att lyssna på användaren presenterades i de olika föredragen. Den som vill använda sig av biblioteket ska inte behöva gå kurs för att lära sig klicka på hemsidan, det ska - som Kristin Olofsson sa - gå intuitivt. Däremot ska vi ha kurs med studenter och användare, men då ska kurserna handla om mycket mer än att klicka på en underligt rubricerad knapp. Mycket görs, men mycket återstår att göra.

Noter

¹ Limitprojektets hemsida; <http://www.lansbibliotek.ostsam.se/Projekt/limit/>

² Utformning av användargränssnitt I. Erfarenheter, teorier och förslag till principer, Else Nygren, Report no. 26 from Uppsala University Center for Human-Computer Studies, Uppsala, Sweden

³ Ruhe, Ebba, och Åström, Anneli, PRESTIGE, KARRIÄR OCH OPEN ACCESS. Forskares syn på publicering i vetenskapliga tidskrifter, BIVIL:s skriftserie 2006:19, <http://theses.lub.lu.se/archive/2006/06/13/1150221290-12828-611/RuheAstrom.pdf>

⁴ <http://www.cs.chalmers.se/idc/>